

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากควันบุหรี่มือสองในสถานที่สาธารณะ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดราชบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้รับควันบุหรี่มือสองในสถานที่สาธารณะ 425 คน จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 864 คน ในโรงเรียน 11 แห่ง และครูผู้รับผิดชอบงานควบคุมการบริโภคยาสูบของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนละ 1 คน รวม 11 คน ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาใช้ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมานใช้ Chi-Square tests ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า สาธารณะปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ที่นักเรียนเคยได้รับควันบุหรี่มือสอง ภายใน 30 วัน มากที่สุด คือ ตลาด หรือตลาดนัด ร้อยละ 68.9 และสถานที่ที่ป้องกันควันบุหรี่มือสอง น้อยที่สุด คือ ปิมน้ำมัน ร้อยละ 19.3 ส่วนพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากควันบุหรี่มือสอง ในสถานที่สาธารณะ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกมากที่สุด ร้อยละ 84.4 รองลงมา พฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสม ร้อยละ 13.8 และพฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 1.8 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากควันบุหรี่มือสอง คือ ปัจจัยภายในบุคคล ได้แก่ เพศ และระดับความรู้เรื่องสถานที่ปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ($p < 0.05$) และปัจจัยระหว่างบุคคล ได้แก่ การสื่อสารของเพื่อนเกี่ยวกับพิษภัยและการป้องกันควันบุหรี่มือสอง ($p = 0.01$) ปัจจัยระดับสถาบัน ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับบุหรี่หรือควันบุหรี่มือสองของโรงเรียน ($p < 0.05$) และปัจจัยนโยบายสาธารณะ ได้แก่ การเข้าร่วมเป็นเครือข่ายจังหวัดปลอดบุหรี่ของโรงเรียน ($p < 0.05$) กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) ให้ความรู้แก่นักเรียน เรื่องสถานที่ปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย และการป้องกันควันบุหรี่มือสองที่เหมาะสมในสถานที่สาธารณะ 2) พัฒนาทักษะการสื่อสารเกี่ยวกับพิษภัย และการป้องกันควันบุหรี่มือสองที่เหมาะสมให้กับนักเรียน 3) สนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับบุหรี่หรือควันบุหรี่มือสอง และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียน ร่วมกิจกรรม 4) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องพิษภัยของควันบุหรี่มือสอง และกิจกรรมนอก ชั่วโมงเรียน 5) ผลักดันให้โรงเรียนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายจังหวัดปลอดบุหรี่และดำเนินกิจกรรมร่วมกับ เครือข่ายระดับจังหวัด และ 6) ประชาสัมพันธ์ และบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ประชาชนไม่สูบบุหรี่ใน สถานที่ปลอดบุหรี่

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกัน/ ควันบุหรี่มือสอง/ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น/ สถานที่สาธารณะ